

Žádost:

Žádost o poskytnutí informace ze dne 10. 6. 2024 dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve věci hypotetické výše plného českého důchodu.

Žadatelka požádala o informace, jak by vypadal její český starobní důchod dopočítaný do současné doby od jeho stanovení k 60. narozeninám, kdy žadatelce na něj vznikl nárok (a požádala by o něj). Kdyby jí byl přiznán místo toho, aby byl okamžitě cca z poloviny zamítnut. V dopočtu žadatelka žádala vynechat dva nevýdělečné roky mateřské v období od 1. 7. 1991 do 20. 7. 1993. Zároveň žadatelka doložila kopii Zápočtového listu s dobou zaměstnání od 1. 1. 1984 do 19. 2. 1984, která nebyla zohledněna pro výpočet jejího důchodu.

Odpověď:

Na základě Vaší žádosti o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím si Vám dovoluujeme sdělit následující vyjádření.

Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 29. 10. 1992, publikovaná ve Sbírce zákonů pod č. 228/1993 (dále jen „Smlouva“), upravuje vztahy v oblasti sociálního zabezpečení mezi nástupnickými státy bývalé České a Slovenské Federativní Republiky, tj. mezi Českou republikou a Slovenskou republikou. Smlouva vychází ze základních principů obsažených v předpisech EU i bilaterálních smlouvách – rovnost nakládání s občany druhého státu, sčítání pojistných dob pro nárok na dávky, vyloučení dvojího pojištění, export dávek do druhého státu.

Na rozdíl od jiných smluv o sociálním zabezpečení musela citovaná Smlouva, kromě výše uvedených standardních mezinárodních principů, reagovat i na situaci, která vznikla rozdělením ČSFR a to způsobem, který spočíval v poměrném rozdělení práv a povinností plynoucích z existence dřívějšího společného státu mezi 2 nově vzniklé státy a stanovit zásady pro rozdělení nákladů na důchody za doby zaměstnání (pojištění) získané občany ve společném státě.

Řešení, na němž se obě smluvní strany, tedy Česká republika a Slovenská republika, dohodly, a které bylo ve Smlouvě vyjádřeno v článku 20, spočívalo v přijetí kritéria sídla zaměstnavatele ke dni rozdělení ČSFR, tj. ke dni 31. 12. 1992, neboť v největším počtu případů vyhovovalo zásadě účasti na důchodovém zabezpečení podle místa výkonu práce. Podle článku 20 Smlouvy uvedeného v Příloze II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 se doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení ČSFR považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení ČSFR, nebo naposledy před tímto dnem a nároky na dávky se pak řídí jeho vnitrostátními předpisy. To znamená, že rozhodující skutečností pro posouzení otázky, zda důchod za veškerou dobu zaměstnání do 31. 12. 1992 přizná český (ČSSZ) anebo slovenský (Sociální pojišťovna) nositel pojištění (bez ohledu na to, kde skutečně byla odpracována) je sídlo zaměstnavatele občana ke dni 31. 12. 1992, zapsané v Obchodním rejstříku České republiky anebo Slovenské republiky.

Podle článku 15 Správního ujednání o provádění Smlouvy se sídlem zaměstnavatele rozumí adresa, která je jako sídlo zapsána v obchodním rejstříku. Je-li zaměstnavatelem odštěpný závod nebo jiná organizační složka zapsaná v obchodním rejstříku, rozumí se sídlem zaměstnavatele adresa tohoto odštěpného závodu nebo organizační složky.

Ke dni 31. 12. 1992 byla Vaším zaměstnavatelem organizace PPD Halport Trenčín, která byla zapsána v Obchodním rejstříku Slovenské republiky. Vzhledem k tomu, že sídlo zaměstnavatele bylo ve Slovenské republice, je ve smyslu článku 20 Smlouvy k posouzení nároku na důchod a přiznání důchodu za veškerou dobu zaměstnání získanou do 31. 12. 1992 příslušná Sociální pojišťovna Bratislava a ČSSZ Praha je příslušná pouze k posouzení nároku a přiznání důchodu za dobu pojištění na území České republiky po 31. 12. 1992.

Vzhledem k výše uvedenému, nelze vyhovět Vašemu požadavku a pro výpočet důchodu nehodnotit období mateřské dovolené v období od 1. 7. 1991 do 20. 7. 1993. I kdyby tato doba nebyla hodnocena pro důchodové účely, nadále příslušnost k zápočtu doby pojištění do 31. 12. 1992 by náležela slovenskému nositeli pojištění.

O Vašem nároku na starobní důchod rozhodla ČSSZ výhradně dle českých právních předpisů s přihlédnutím ke Smlouvě a Sociální pojišťovna Bratislava zase výhradně dle slovenských právních předpisů s přihlédnutím ke Smlouvě.

Rozhodnutím ČSSZ ze dne 30. 6. 2017 Vám byl přiznán od 6. 10. 2015 starobní důchod podle ustanovení § 29 odst. 1 písm. g) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k článkům 6 a 52 odst. 1 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, v tzv. „dílčí“ výši za dobu pojištění, kterou jste získala na území České republiky po 31. 12. 1992, v částce 7062 Kč měsíčně.

Rozhodnutím Sociální pojišťovny ústředí Bratislava ze dne 28. 10. 2020 Vám byl přiznán od 1. 7. 2017 starobní důchod ve výši 197,3 EUR měsíčně.

Hypotetická výše starobního důchodu, kdyby slovenská doba pojištění do 31. 12. 1992 byla hodnocena výhradně dle českých právních předpisů by činila:

Od 6.10.2015	13 086 Kč měsíčně
Od ledna 2016	13 126 Kč měsíčně
Od ledna 2017	13 472 Kč měsíčně
Od ledna 2018	14 005 Kč měsíčně
Od ledna 2019	14 960 Kč měsíčně
Od ledna 2020	15 939 Kč měsíčně
Od ledna 2021	16 883 Kč měsíčně
Od ledna 2022	17 707 Kč měsíčně
Od června 2022	18 840 Kč měsíčně
Od září 2022	19 617 Kč měsíčně
Od ledna 2023	20 559 Kč měsíčně
Od lednové splátky 2023 (včetně plného výchovného za 2 děti 1000 Kč)	21 559 Kč měsíčně
Od června 2023	18 322 Kč měsíčně
Od ledna 2024	22 722 Kč měsíčně

Dne 26. 4. 2023 ČSSZ obdržela Vaši žádost o odstranění tvrdosti právních předpisů o důchodovém pojištění ve věci stanovení výše důchodu vypláceného slovenskou Sociální pojišťovnou podle právních předpisů České republiky a o zprostředkování jeho výplaty.

Žádost o odstranění tvrdosti zákona je mimořádným řešením, které se vyskytne při provádění Smlouvy, a na které se mohou příslušné úřady (tj. ministerstva práce a sociálních věcí) obou smluvních států dohodnout. Na tomto základě byla pro určité kategorie případů (obdobných Vaší situaci) přijata mimořádná opatření, podle nichž je možné osobám s trvalým pobytem v ČR, kterým náleží slovenský důchod, na jejich výslovnou žádost vyrovnat výši důchodu na úroveň podle českých předpisů, tzn. převzít tzv. příslušnost k výplatě důchodu od Sociální pojišťovny Bratislava ČSSZ Praha ve výši odpovídající českým právním předpisům - tzv. zprostředkovaná výplata důchodu. Podmínkou pro toto řešení je přiznání slovenského důchodu.

Rozhodnutím ministra práce a sociálních věcí ze dne 20. 3. 2024 bylo vyhověno Vaší žádosti. V rozhodnutí je již uvedeno, že zprostředkovaná výplata starobního důchodu se přejímá od splátky důchodu následující po zastavení jeho přímé výplaty Sociální pojišťovnou v Bratislavě. Ta byla zastavena rozhodnutím slovenského nositele pojištění ze dne 21. 5. 2024 od 1. 7. 2024. ČSSZ převezme výplatu Vašeho slovenského starobního důchodu od 1. 7. 2024. O této skutečnosti budete informována naším rozhodnutím. Výše Vašeho starobního důchodu, včetně dříve přiznaného dílčího českého starobního důchodu a plného výchovného na dvě děti, od 1. 7. 2024 bude činit 22 722 Kč měsíčně.

Pro informaci dodáváme, že výše starobního důchodu byla stanovena výhradně dle českých právních předpisů. Doba pojištění do 31. 12. 1992 byla zhodnocena jako by byla získána na území České republiky.

Ohledně zápočtu doby Vašeho pojištění v období od 1. 1. 1984 do 19. 2. 1984 bude zahájeno řízení se slovenským nositelem pojištění. Pouze Sociální pojišťovna ústředí v Bratislavě je příslušná k posouzení, zda lze tuto dobu pojištění zhodnotit na základě předloženého dávkového listu pro důchodové účely.